

Rättsavdelningen
Anna Källberg
08-700 09 28
anna.kallberg@kammarkollegiet.se

Förslag till handlingsplan för bevarande av de nationella minoritetsspråken (Ku2020/01900)

Sammanfattning

Kammarkollegiets auktorisationsverksamhet ser positivt på handlingsplanen i stort och särskilt på inrättandet av Språkcentrum, utvidgandet av språkvårdsarbetet för minoritetsspråken samt förslagen om insatser för högre utbildning, som på sikt kommer gynna förutsättningarna för auktorisation av tolkar och översättare i minoritetsspråken.

Kammarkollegiet instämmer med remissförslagen som syftar till att stärka och öka tillgången på auktoriserade översättare i de minoritetsspråk som idag uppvisar tydliga brister. När det gäller frågan om statliga ramavtal för språk- och översättningstjänster finns det idag statliga ramavtal som omfattar språk- och översättningstjänster i minoritetsspråken. För att kunna ta ställning till en eventuell förändring av dagens statliga ramavtalsmodell behöver undersökas och förtydligas hur de samlade behoven av dessa tjänster ser ut hos statliga myndigheter samt hur dessa behov tillgodoses idag, det vill säga genom egna inköp/upphandlingar eller genom användning av de statliga ramavtalen. Kammarkollegiet kommer därför att ta med detta som en del i nästkommande förstudie för ramavtalsområdet språk- och översättningstjänster.

Kommentar till 2.1 Språkcentrum

Föreslagna språkcentra skulle kunna innebära en betydelsefull kunskapsresurs för Kammarkollegiets verksamhet för auktorisation av tolkar och översättare. Genom dessa forum skulle auktorisationsverksamheten kunna hålla sig uppdaterad om minoritetsspråkens status och utveckling samt samverka i bedömnings- och språkfrågor gällande minoritetsspråken.

Kommentar till 2.4 Språkvård

Att tillföra Isof anslag för att utvidga det språkvårdande arbetet ser Kammarkollegiet mycket positivt på eftersom språkvårdande insatser har bäring på förutsättningarna för auktorisation i minoritetsspråken. För att kunna ha en fungerande tolkning och översättning behöver minoritetsspråken kunna spegla den svenska samhällsterminologin. Ett stort standardiserings- och terminologiarbete behöver göras för minoritetsspråken för att kunna skapa förutsättningar för god tolkning och översättning samt auktorisation.

Kommentar till 3.6 Högskola, 3.6.1. Språkutbildningar

Målet att på sikt kunna bedriva forskning i alla minoritetsspråk ser Kammarkollegiet mycket positivt på. På respektive ansvarigt lärosäte skulle auktorisationsverksamheten i framtiden kunna knyta viktiga samarbeten med sakkunniga i språken samt hålla sig uppdaterad om aktuell forskning och praxis vid översättningsverksamhet och terminologiarbete. Kammarkollegiet är positivt till förslagen gällande högre utbildning i minoritetsspråken vilka på sikt kan förbättra förutsättningarna för auktorisation i dessa språk.

Kommentar till 4.2. Språken i yrkeslivet

Kammarkollegiet har regeringens uppdrag att upphandla samordnade ramavtal för varor och tjänster åt andra statliga myndigheter¹. Regioner och kommuner kan använda ramavtalen som upphandlas av Kammarkollegiet men bara inom IT- och telekomområdet. Uppdraget regleras i förordningen (1998:796) om statlig inköpssamordning och i förordning (2007:824) med instruktion för Kammarkollegiet.

Inom Kammarkollegiet är det avdelningen Statens inköpscentral som ansvarar för de statliga ramavtalen. Inom ramavtalsområdet Språk- och översättningstjänster ingår idag, i delområde 3 Övriga språk, språk- och översättningstjänster i finska, romani, jiddisch och meänkieli. Den totala volymen språk- och översättningstjänster som årligen avropats av statliga myndigheter på Kammarkollegiets ramavtal inom dessa språk uppgår i genomsnitt under avtalstiden till:

• Finska	cirka 6 000 000 SEK (exklusive moms)
• Romani	cirka 265 000 SEK (exklusive moms)
• Meänkieli	cirka 58 000 SEK (exklusive moms)
• Jiddisch	cirka 57 000 SEK (exklusive moms)

¹ Enligt förordning (1998:796) om statlig inköpssamordning ska statliga ramavtal etableras för varor och tjänster som upphandlas ofta, i stor omfattning eller till stora värden.

Som framgår ovan är volymen språk- och översättningstjänster som avropas via det statliga ramavtalet i romani, jiddisch och meänkieli, tämligen liten. Det finns enligt vår erfarenhet, vilket även lyfts fram i Isofs rapport, en brist på utbildade och auktoriserade översättare inom minoritetsspråken (exklusive finska där tillgången är god). En stor del av behoven av tjänster inom dessa språkområden finns troligen inte heller hos statliga myndigheter utan hos kommuner och regioner – som alltså inte kan använda Kammarkollegiets ramavtal för dessa tjänster – som då antingen upphandlar själva eller med hjälp av SKR Kommentus inköpscentral.

Kammarkollegiets ramavtal för språk- och översättningstjänster bygger idag på att avtal ingås med översättningsbyråer och inte med enskilda översättare. Eventuella fördelar och nackdelar med den lösningen, som också tillämpas inom tolkområdet, har diskuterats och värderats. Utifrån nuvarande organisation och såväl myndigheters som leverantörsmarknadens administrativa förutsättningar är det den lösning som Kammarkollegiet bedömt som mest ändamålsenlig för hantering av samtliga språkområden som ingår i ramavtalen.

För att kunna tillhandahålla ändamålsenliga avtal som svarar mot våra kunders – det vill säga statliga myndigheters – behov av språk- och översättningstjänster ser vi positivt på rapportens förslag i stort som syftar till att säkerställa tillgången till utbildade och auktoriserade översättare inom de olika minoritetsspråken.

Som en del i förstudiearbetet inför kommande ramavtal för språk- och översättningstjänster ser Kammarkollegiet att det finns behov av att ytterligare undersöka och klargöra hur statliga myndigheters totala behov (det vill säga inklusive det som idag inte köps via Kammarkollegiets ramavtal) ser ut för köp av dessa tjänster i samtliga minoritetsspråk och hur dessa tjänster köps idag. Först därefter kan beslut tas om vilken avtalsform för ett framtida ramavtal som är mest ändamålsenlig för att säkra statliga myndigheters tillgång till kvalificerade översättare såväl geografiskt som kompetensmässigt.

Beslutet har fattats av avdelningschef Elisabeth Hammar. I den slutliga handläggningen av ärendet har jurist Kristina Gustafsson, handläggare Elisabeth Schreuder, ramavtalsförvaltare Klas Ericsson, upphandlare Elin Olsson och avdelningschef Anna Clara Törnvall Wittgren deltagit. Föredragande har varit handläggare Anna Källberg.

Elisabeth Hammar
Avdelningschef

Anna Källberg
Handläggare